

הכנסת השמונה-עשרה

יוזמים:	חברי הכנסת	פניה קירשנבאום	יעקב אדרי
	יוחנן פלסנר		יוליה שמאלוב-ברקוביץ
	יריב לוין		כרמל שאמה-הכהן
	זאב אלקין		שלמה מולה
	יואל חסון		דניאל בן-סימון
	רוברט טיבייב		אופיר אקוניס
	רחל אדטו		נחמן שי
	רוחמה אברהם-בלילא		אבישי ברוורמן
	רוברט אילטוב		מרינה סולודקין
	משה (מוץ) מטלון		איתן כבל
	חמד עמאר		חיים כץ
	שי חרמש		ציון פיניאן
	אריה ביבי		זאב בילסקי
	יצחק הרצוג		אורית זוארץ
	ציפי חוטובלי		גדעון עזרא
	רונית תירוש		מירי רגב

4056/18/פ

הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון – אחוזי החסימה), התשע"ב–2012

1. תיקון סעיף 81 בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט–1969¹, בסעיף 81(א), במקום "שאינו פחות מ-2% (שני אחוזים למאה)" יבוא "שאינו פחות מ-3% (שלושה אחוזים למאה)".
2. (א) הוראות חוק זה יחולו על הבחירות לכנסת החל מהבחירות לכנסת העשרים ואילך.

תחולה והוראה מיוחדת לבחירות לכנסת התשע-עשרה

(ב) בבחירות לכנסת התשע-עשרה יקראו את סעיף 81(א) לחוק העיקרי כך שבמקום "שאינו פחות מ-2% (שני אחוזים למאה)" יבוא "שאינו פחות מ-2.5% (שני אחוזים וחצי למאה)".

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 556.

דברי הסבר

סף חסימה חוקי נמוך מאפשר שמירה טובה יותר של עקרון הייצוגיות, אך נראה שתועלת זו נזק רב בצידה. במצב של סף חסימה חוקי נמוך כוחן של מפלגות קטנות ורסיסי מפלגות עולה מעבר לכוחן היחסי האמיתי ועלולה להיווצר מערכת מפלגות מקוטבת המקשה על הרכבת קואליציות. התוצאה היא פגיעה ביציבות השלטון וערעור כושר המשילות, ועל כך תעיד המערכת הפוליטית בישראל. סף החסימה החוקי הועלה בישראל שלוש פעמים מאז הקמתה: ל-1% ב-1951, ל-1.5% ב-1991, ול-2% ב-2004. ואולם, תוצאות הבחירות לכנסות השבע-עשרה והשמונה-עשרה מעידות כי לא די בכך, וכי יש מקום להעלאה נוספת של אחוז החסימה.

אשר על כן, מוצע בזאת להעלות את אחוז החסימה בבחירות לכנסת התשע-עשרה מ-2% ל-2.5%, ומ-2.5% ל-3% בבחירות לכנסת העשרים. העלייה ההדרגתית תעניק לבוחרים ולנבחרים הזדמנות להסתגל לחסם הכניסה החדש למערכת הפוליטית.

שינוי זה צפוי לחזק את לכידות המפלגות הקיימות, לעודד חבירה של מפלגות לבריתות ולהפחית את מספר המפלגות בישראל. כמו כן, ההסדר עשוי לגרום להפחתת "בזבוז" הקולות למפלגות שלא מצליחות לעבור את אחוז החסימה, למתן את התמריצים להקצנה מפלגתית ולגרום להצנעת אינטרסים סקטוריאליים. לבסוף, יכולת המיקוח של המפלגות הקטנות ושל פלגים פנים-מפלגתיים צפויה לקטון במצב דברים בו האיום בפילוג מצידם קטן. תוצאתם הסופית של תהליכים אלו צפויה שתהיה הגברת כושר המשילות והבטחת יציבות השלטון בישראל.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השבע-עשרה על ידי חבר הכנסת גדעון סער (פ/17/226) על ידי חבר הכנסת אביגדור יצחקי (פ/17/966) על ידי חברת הכנסת אורית נוקד (פ/17/1102), ועל שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חברת הכנסת ליה שמטוב (פ/18/627) ועל ידי חברת הכנסת דליה איציק (פ/18/2017).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חבר הכנסת יואל חסון (פ/18/3708).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בשבט התשע"ב – 20.2.12